

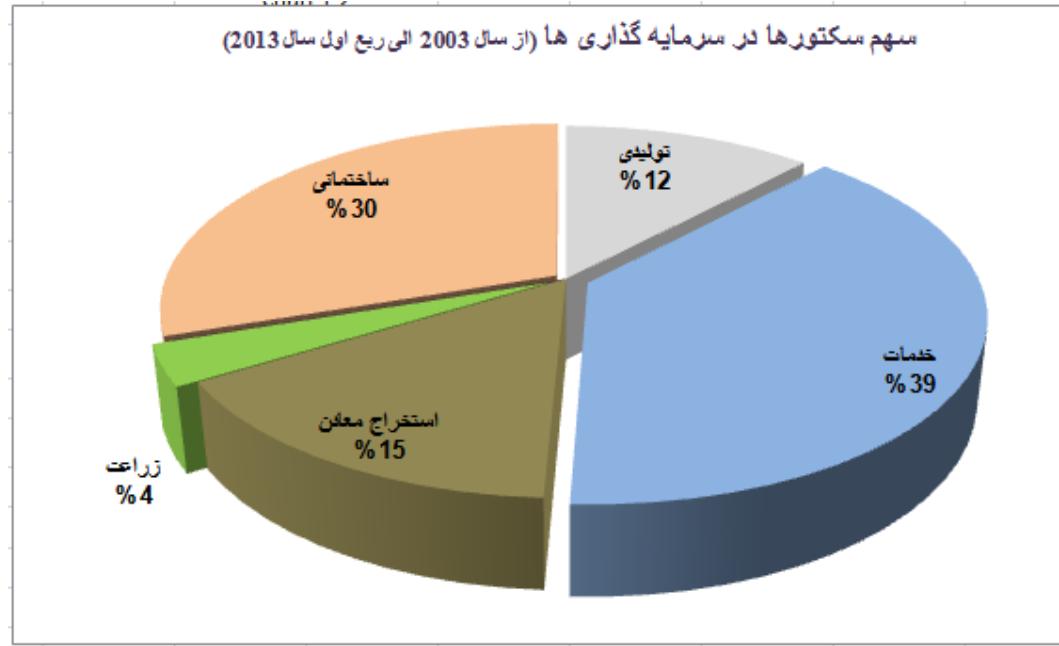
گزارش تحلیلی

روند سرمایه گذاری در افغانستان: چالش ها و مشوق ها

(2003-1Q 2013)

تهیه کننده : ریاست تحلیل و
ارزیابی

با توجه به آمار و ارقام این اداره، سرمایه گذاری ها درکشور بیشتر در سکتور خدمات صورت گرفته یعنی از سال 2003 الی ربع اول سال 2013 از (141) میلیون دالر به (2,148) میلیارد دالر که در حدود 15 برابر رشد داشته و علت آنرا هم میتوان بازدهی کوتاه مدت، ضرورت به سرمایه کم، کمترین خطر سرمایه گذاری و تقاضای زیاد به همچو شرکت ها نامید. سرمایه گذاری در سکتور خدمات از سال 2003 میلادی تا سه ماه اول سال 2013 میلادی مجموعاً به بیش از (2,148) میلیارد دالر میرسد که بخش عمده این سرمایه گذاریها را شرکت های داخلی انجام داده اند، که حدوداً 74 فیصد آن را سرمایه گذاران داخلی تشکیل می دهد و تنها 26 فیصد باقی مانده آن را شرکت های خارجی به خود اختصاص داده اند. سرمایه گذاری در بخش خدمات نه تنها توانسته تا در جایگاه بالاتری نسبت به دیگر سکتورها در مقایسه به میزان سرمایه گذاری ها قرار بگیرد، بلکه در عرصه اشتغال هم توانسته تا شمار قابل توجهی از افراد را از بازارهای کار جذب نماید.

سرمایه گذاری ها در بخش صنعت از سال 2003 میلادی الی ربع اول سال 2013 میلادی از (20.2) میلیون دالر در سال به بیش از رقم مجموعی (669.89) میلیون دالر تا ربع اول سال 2013 رسیده که این رقم یک افزایش بیشتر از 32 برابر را نشان میدهد. سکتور صنعت یگانه سکتور

است که نقش بسیار زیادی در بقا و پویایی اقتصاد یک کشور دارد و بالاخره بلند رفتن و افزایش مولдیت و موثریت در این سکتور رفاه اقتصادی و اجتماعی را در یک کشور به بار می آورد. سرمایه گذاریها در این بخش مهم اقتصادی کشور از سال 2003 به بعد رو به افزایش بوده که خود یک آینده روشن و امیدوارکننده را برای این کشور نوید میدهد. افزایش فعالیت ها در این بخش از اثر مشوق های که دولت برای این سکتور در نظر گرفته است میباشد که در عناوین بعدی بطور مفصل تشریح گردیده است.

به اساس آمار و ارقام ارایه شده، سرمایه گذاریها در سکتور ساختمان و تولید مواد ساختمانی از سال 2003 میلادی الی سه ماه اول سال 2013 میلادی فراز و نشیب زیاد داشته است چنانچه در سال 2003 میلادی سرمایه گذاری در این سکتور به بیش (131,826) میلیون دالر رسیده است و این رقم در سالهای بعدی دارای نوسان بوده و تا سال 2012 میلادی این رقم مجموعاً به (1,643) مiliارد دالر میرسد که این رقم یک افزایش بیشتر از 12 برابر را نشان میدهد. سرمایه گذاری ها در این بخش از سال 2003 الی ربع اول سال 2013 میلادی به بیش از (1,675) مiliارد دالر رسیده است. علت نوسانات در امر سرمایه گذاری را میتوان عرضه پروژه های ساختمانی، سرکسازی از طرف تمویل کننده گان خارجی و داخلی دانست.

به اساس آمار و ارقام این اداره، سرمایه گذاری در سکتور زراعت در سال 2003 به بیش از (122,320) میلیون دالر میرسد و این رقم در سالهای بعدی فراز و نشیب های فراوان را تجربه نموده است و بالاخره در سال 2012 میلادی به بیش از رقم مجموعی (186,528) میلیون دالر رسیده، علت آن را هم میتوان تشویق سرمایه گذاران به میکانیزه شدن پرورس بعضی از محصولات زراعی عنوان نمود. سرمایه گذاریها در این سکتور حیاتی که افغانستان در آن دارای مزیت نسبی در منطقه در قسمت تولید بعضی از میوه جات تازه و خشک، نباتات طبی، زعفران، شیرین بوبیه، انک، مصالحه جات، کشمیره، زیره و غیره ... میباشد. رشد این سکتور نشان دهنده موجودیت بازار های بین المللی برای فروش محصولات زراعی این سکتور میباشد با آن هم نسبت به ظرفیت رشد و پتانسیل که این سکتور میتواند داشته باشد این مقدار سرمایه گذاری کافی نمی باشد

به اساس جدول فوق سهم سکتور معادن در سرمایه گذاریها نسبت به سکتورهای خدمات، ساختمان و صنعت کمتر بوده و این سکتور از نظر رده بندی در رده سوم میباشد. سرمایه گذاریها در این سکتور مهم و

حیاتی کشور فوق العاده دارای چالش ها و همچنان بازدهی فوق العاده خوب است. سرمایه گذاری در این سکتور در سال 2003 میلادی به بیش از 2.5 (میلیون دالر میرسد که این سرمایه گذاریها تا سال 2012 میلادی به بیش از 147) میلیون دالر رسیده ، که تقریباً 58 برابر افزایش را نسبت به سال 2003 نشان میدهد. این رقم در سه ماه اول سال 2013 میلادی تنها به بیش از رقم مجموعی 862) میلیون دالر رسیده که افزایش چشمگیر و در عین حال امیدوار کننده را برای سرمایه گذاران در این سکتور نوید میدهد. علت افزایش سرمایه گذاری در این بخش از سال 2003 الی سال 2013 میلادی را میتوان تشویق سرمایه گذاران در جهت واگذاری معادن به سکتور خصوصی عنوان نمود.

سهم مجموع سکتور ها در سرمایه گذاری (درصد) :

1- سکتور خدمات.....	%	39 ..
2- سکتور ساختمان	%	30..
3- سکتور معدن	%	15 ..
4- سکتور صنعت.....	%	12
5- سکتور زراعت.....	%	4 ..

دولت جمهوری اسلامی افغانستان در تلاش است تا بعد از سال 2014 میلادی سرمایه گذاران داخلی و خارجی را با فراهم نمودن سهولت ها در قسمت زمین، برق، معافیت مالیات برای یک مدت معین، کاهش و معافیت تعرفه های گمرکی بالای مواد خام صنعتی و وضع تعریفه معین شده بالای محصولات وارداتی که بدیل آن در داخل کشور تولید می شود، کمک و یاری نماید تا سکتور خصوصی آنطور که در قانون اساسی کشور در رابطه به پشتیبانی از آن ذکر گردیده حمایت گردد. با آنکه سرمایه

فشرده ارقام سرمایه گذاری:

سرمایه گذاری در افغانستان
(از سال 2003 الی ربع اول سال 2013)

- مجموع سرمایه گذاری ها در افغانستان برابر است با 552,5 میلیارد دالر
- مجموع استخدام و اشتغالزایی: 358,538
- سرمایه گذاری های مستقیم خارجی برابر است با پیش از 695 میلیون دالر

سرمایه گذاری به تفکیک سکتور:

1. تولیدی: 669,899 دالر آمریکایی
2. خدمات: 148,2 میلیارد دالر آمریکایی
3. معادن: 862,274 میلیون دالر آمریکایی

فهرست مطالب

1	مقدمه:
2	وضعیت فعلی سرمایه گذاریها در افغانستان:
6	تقسیم بندی سرمایه گذاریها به اساس سکتور :
10	سرمایه گذاریهای خارجی با تقسیک ممالک:
11	الف- سرمایه گذاری های مستقیم خارجی:
13	ب- سرمایه گذاری های مشترک خارجی:
14	وظایف و مسئولیت های اداره آیسا در جهت رشد سرمایه گذاری در داخل کشور:
16	تأثیرات سرمایه گذاری در رشد و توسعه اقتصادی افغانستان:
19	چالش های موجود سد راه سرمایه گذاری در افغانستان:
20	1- نبود بستر امن برای سرمایه گذاران:
21	2- عدم دسترسی به زمین:
21	3- عدم دسترسی به برق:
22	4- موجودیت بروکراسی و فساد در ادارات:
22	5- عدم دسترسی به قرضه:
23	6- مشکلات موجود در گمرکات:
23	7- نبود استعدادهای فنی و تکنیکی:
23	8- فقدان نیروی کاری متخصص و فنی:
24	عوامل موثر در افزایش سرمایه گذاری ها در افغانستان:
24	1- زمین:
25	2- برق:
25	3- کاهش در مالیات:
26	4- کاهش تعریفه بالای مواد خام صنعتی:
27	5- افزایش تعریفه های گمرکی بالای کالا های وارداتی:
27	6- تسهیلات قرضه دهی به دهاقین و صنعت کاران:
28	7- کوتاه شدن پروسیجر جواز دهی در اداره آیسا:
28	نتیجه گیری:
30	پیشنهادات:
32	ماخذ:

مقدمه:

اقتصاد افغانستان در اثر جنگ‌های داخلی برای چندین دهه از هم پاشیده بود، تا سالهای ۱۹۹۲ میلادی میزان رشد اقتصادی افغانستان تدریجاً سیر نزولی به خود اختیار نمود، که در نتیجه در سال‌های ۱۹۹۵ الی ۲۰۰۱ اقتصاد این کشور با رکود کامل مواجه شده و در کل زیربنا‌های اقتصادی این کشور از بین رفت. کشور از این ناحیه شدیداً صدمه دید و سطح بیکاری به حد نهایی خود رسید و امید به سرمایه گذاری امری مهال پنداشته می‌شد. بجز تولیدات ناچیزی زراعتی که تنها بخش اندکی از مصرف داخلی را برآورده می‌ساخت چیزی باقی نمانده بود، اما بعد از سال ۲۰۰۲ میلادی فعالیت‌های اقتصادی در افغانستان به میزان قابل توجهی به سبب کمکهای بین‌المللی افزایش یافت.

در سال ۲۰۰۴ جامعه جهانی طی کنفرانس بن مبلغ ۶۷ مiliارد دالر را غرض کمک به افغانستان وعده دادند که از آن جمله ۳۹ مiliارد دالر آن در عرصه‌های ساختمانی، راه‌های مواسلاتی و میدان‌های هوایی، اعمار کانالهای آبرسانی شهری و دهات، کمک به دهاقین و مالداران، تربیه اردو و پولیس، تعلیم و تربیه و تقویه دولت داری خوب به مصرف رسیده است. بیشتر این پول را دونرها (کشورها و سازمان‌های کمک کننده) خارج از بودجه دولت به مصرف رسانیده‌اند. با قطع شدن کمک‌های جامعه جهانی، افغانستان وضع اقتصادی متفاوتی را سپری خواهد نمود. غرض پر ساختن این خلاها یگانه وسیله‌ای که می‌تواند اقتصاد این کشور را نجات دهد و در حفظ ثبات آن موثر واقع شود، همانا بهره برداری از معادن، رشد سکتور صنعت، رشد و انکشاف سکتور زراعت و تشویق سرمایه گذاران در عرصه‌های مختلف که در آنها فرصت‌های وافر سرمایه گذاری موجود است می‌باشد و پشتیبانی از تولیدات داخلی کشور یگانه دلیل بقای صنایع داخلی کشور در بازار‌های داخلی و خارجی است که این خود یک امر ضروری و حتمی پنداشته می‌شود. اداره حمایه سرمایه گذاری افغانستان (آیسا) منبعد نه تنها منحیث یک اداره صدور جواز بلکه به حیث یک اداره کلیدی در جذب و رشد سرمایه گذاری‌های خصوصی داخلی و خارجی (جستجو کننده فرصت‌های سرمایه گذاری، مشوق و حامی سرمایه گذاران) در چوکات قوانین نافذه

کشور فعالیت می نماید. ریاست تحلیل و ارزیابی اداره آیسا بنا بر ضرورت، مرجعی جهت بازنگری و تحلیل تلاش های انجام شده در راستای سرمایه گذاری ها و فعالیت سرمایه گذاران و همچنان ارائه گزارش از روند اجرای امور، چگونگی موثریت آنان و همچنان انعکاس معلومات خواسته و برخواسته از حقایق و شواهد با در نظر داشت شیوه های علمی و تخصصی در جهت اتخاذ تصامیم راهبردی و غنامندی آنان با توجه به خواستها و پیشنهادهای معقول، گزارش تحلیلی را تحت عنوان "روند سرمایه گذاری در افغانستان: فرصت ها و چالش ها از سال 2003 الی ربع اول سال 2013" را تحت بررسی قرار داده که طی این گزارش فرصت ها و چالش های سر راه سرمایه گذاری و سرمایه گذاران را شناسایی و جهت بهبود وضعیت سرمایه گذاری در کشور پیشنهادات ارائه گردیده است.

وضعیت فعلی سرمایه گذاریها در افغانستان:

شكل گیری یک سرمایه گذاری سالم بستر مناسبی را می طلبد: امنیت، دسترسی به قرضه، رقابت سالم در بازار، موجودیت برق و سایر زیربنایی لازم برای سرمایه گذاری، زمین، ترانسپورت، آگهی لازم برای سرمایه گذاری در بخش های مختلف که در آنها فرصت های سرمایه گذاری بیشتر ثبت شده است و موجودیت مرکز و بخش های نظارت و ارزیابی سرمایه گذاری ها و سایر فعالیت های اقتصادی میباشد.

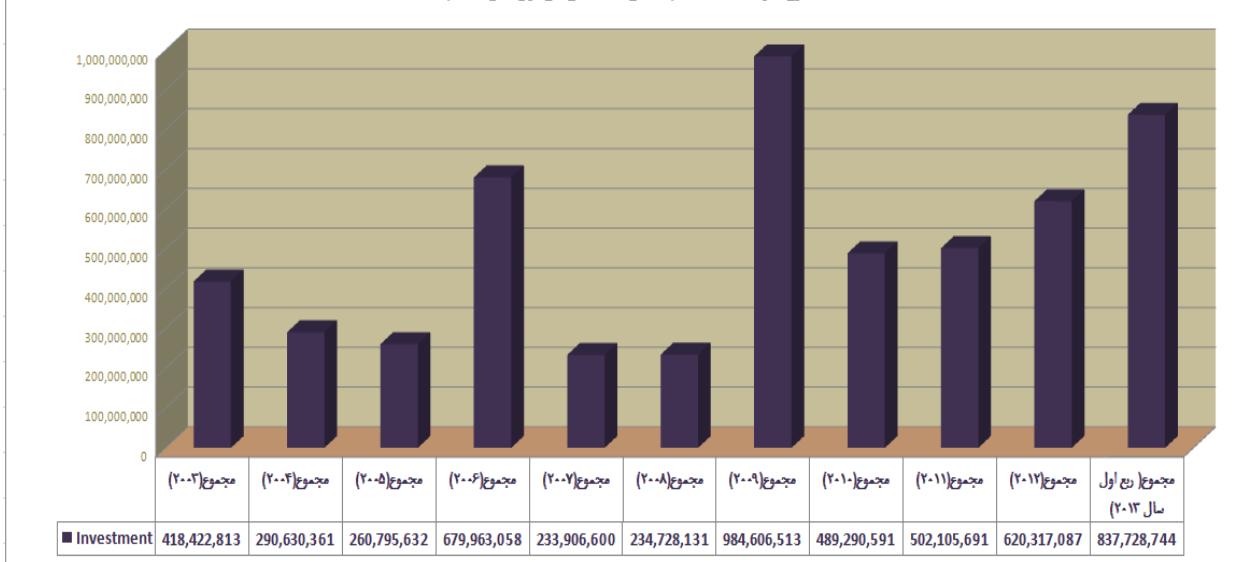
اما در افغانستان سرمایه گذاری در چه وضعیت قرار دارد؟

نا امنی های داخلی باعث گردید که تمام هست و بود، زیربنایها و انگیزه سرمایه گذاری در کشور از بین برود و میزان تولید در افغانستان نیز به صفر برسد، اما با روی کار آمدن حکومت جدید امیدواری در قسمت رشد سرمایه گذاری افزایش یافت. از سوی دیگر افغانستان با توجه به موقعیت خاص جغرافیایی و اقلیمی که دارد، دارای ظرفیت های بالقوه و فرصت های بسیار زیاد در بخش های مختلف اقتصادی است و این موقعیت، نه تنها برای افغان ها بلکه برای کشورهای منطقه و همسایه های افغانستان نیز از اهمیت بالایی

برخوردار است. به گفته‌ی آگاهان در یک کلمه، انکشاف و پیشرفت منطقه، به انکشاف و پیشرفت افغانستان بستگی دارد و این واقعیتی است که نمیتوان از آن چشم پوشید. جدول ذیل نشان دهنده سرمایه گذاریها و سطح اشتغال از سال 2003 الی سه ماه اول سال 2013 میلادی که در اداره آیسا ثبت شده است.

مجموع سرمایه گذاری های قعال ثبت شده توسط اداره آیسا (از سال ۲۰۰۳ الی ربع اول ۲۰۱۳)						
		استخدام				مال
خارجی	داخلی	خارجی	داخلی	خارجی	داخلی	
۷۷۶	۵۹	۱۹۸,۴۳۸,۰۵۱	۲۱۹,۹۸۴,۲۶۲	۱۹,۱-۱	۱۳,۸۶۳	۲۰۰۲
۸-۵		۴۱۸,۴۲۲,۸۱۳		۳۲,۹۶۴		مجموع(۲۰۰۲)
۸۲	۵۲۷	۲۰-۲۶۹۲,۱۷-	۸۷,۹۳۸,۱۹۱	۱۶,۹۶۴	۱۵,۱۳۸	۲۰۰۳
۶-۹		۷۹-۴۵-۳,۵۶۱		۳۲,۱-۲		مجموع(۲۰۰۳)
۱۰-۱۳	۱۱۲	۱۹۱,۰۴۷,۳۳۲	۶۹,۳۴۸,۳-۰	۱۷,۲۲۰	۱۲,۱۹۸	۲۰۰۴
۱,۱۲۵		۷۶-۷۹۵,۶۳۲		۳۹,۵۲۸		مجموع(۲۰۰۴)
۹۳-	۱۱۶	۳۹۸,۳۸۸,-۰۵	۲۸۱,۰۷۵,۰-۰۳	۱۷,۴۴۸	۶,۴-۳	۲۰۰۵
۱۰-۴۶		۶۷۹,۹۶۳,-۰۵۸		۳۲,۰۵۱		مجموع(۲۰۰۵)
۱,۱۷-	۸۷	۲۱۲,۳۳۴,۷۸۸	۲۰-۵۷۱,۸۴۲	۱۲,۸۹۲	۳,۸۴۷	۲۰۰۶
۱,۲۵۷		۲۲۲,۹-۴۵-		۱۶,۷۷۹		مجموع(۲۰۰۶)
۱,۳۸۸	۱۱۲	۱۹۱,۳۹۹,۱۳۱	۳۳,۳۱۹,-۰-۰	۱۳,۸۵۶	۲۸,۳۱۵	۲۰۰۷
۱,۵۹۸		۲۲۴,۷۷۸,۱۳۱		۴۲,۱۷۱		مجموع(۲۰۰۷)
۳,۴۷۷	۱۰۷	۹۴۸,۰-۱,۷۵۰	۳۵,۰-۰,۷۰۸	۴,-۰۴۷	۵,۹-۰۲	۲۰۰۸
۳,۶۵۲		۹۸۴-۴۵-۴۵۱۲		۴۵,۹۴۹		مجموع(۲۰۰۸)
۴,۵۸۸	۱۶۳	۴۵۴,۹,۱۹,۳۸۶	۳۴,۳۷۱,۲-۰	۳۸,۱۹۸	۱۶,۱۳-	۲۰۰۹
۴,۷۵۱		۳۸۹,۷۹-۰-۰۹۱		۵۴,۴۲۸		مجموع(۲۰۰۹)
۵,۴۱۷	۲۶۶	۳۴۷,۵۸۹,۹۹۹	۵۴,۵۱۵,۶۹۲	۴,-۰۵۷	۳,۹۷۵	۲۰۱۰
۵,۶۸۲		۵-۰-۱-۱-۵۶۹۱		۳۴,۵۴۲		مجموع(۲۰۱۰)
۴,۹۵۳	۲۸۲	۵۵۵,۳-۰-۲۲۷	۶۴,۹۸۶,۶۶-	۲۶,۲۲۴	۴,۵۲۸	۲۰۱۱
۵,۲۷۵		۶۲-۰-۳۱۲-۰-۸۷		۳-,۷۶۲		مجموع(۲۰۱۱)
۸۴۹	۶۲	۸۱۴-۶۱۶,۷۴۲	۲۲,۱۱۲,-۰-۲	۴,۹۵۴	۵۳۸	(ربيع اول) ۲۰۱۲
۹۱۱		۸۲۷,۷۷۸,۷۴۴		۵,۵-۰		مجموع(۲۰۱۲)
۲۴,۷-۷	۱,۹۴۳	۴,۶۱۷-۰-۵۸,۱-۰	۹۲۵,۴۳۷,۱۱۵	۲۴۷,۷-۱	۱۱-۰,۸۷۷	مجموع فرعی
۲۶,۴۵-		۵,۵۵۲,۴۹۵,۲۲۱		۳۵۸,۵۳۸		مجموع کلی
منبع : دیتابیس اداره آیسا(AISA)						

مجموع سرمایه گذاری ها (از سال ۲۰۰۳ الی ربع اول سال ۲۰۱۳)

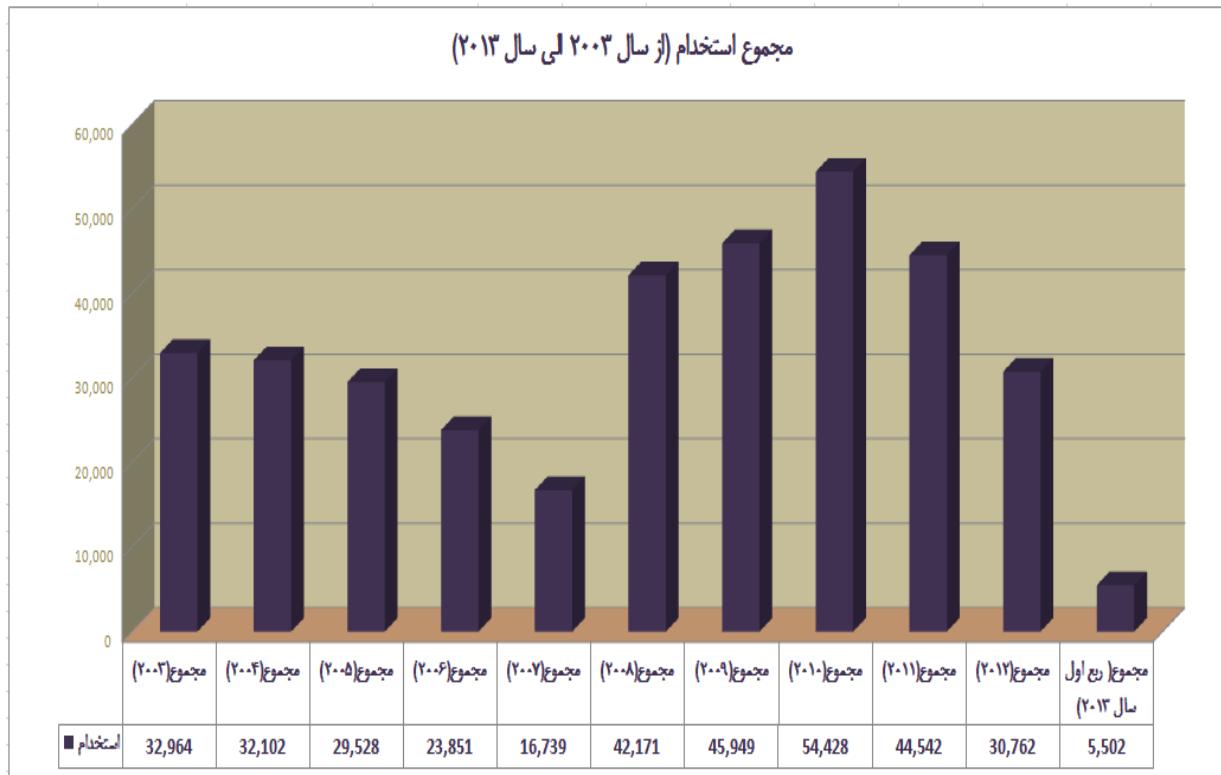

به اساس ارقام اخذ شده از دیتابس اداره آیسا از سال 2003 الی سه ماه نخست سال 2013 میلادی به تعداد (35,716) شرکت ثبت و راجستر گردیده که تعداد (26,650) شرکت فعال میباشد که از آن جمله (24,707) آن شرکت های داخلی و (1,943) آنرا شرکت های خارجی تشکیل میدهد. میزان سرمایه گذاری های ابتدایی آن دسته از شرکت هایی که در بخش های مختلف در افغانستان که علناً فعالیت دارند به بیشتر از 5,552 میلیارد دالر میرسد، البته باید این نکته را در نظر داشت که این مقدار سرمایه گذاری تنها مبالغی است که از سوی سرمایه گذاران اظهار شده است در حالی که سرمایه گذاری ها به شکل واقعی آن به مراتب بیشتر از این مبالغ می باشد. این شرکت ها توانسته اند سطح اشتغال زایی را از سال 2003 که تعداد کارمندان به 32,964) میرسید تا به سرحد (358,538) نفر الی ربع اول سال 2013 برسانند. شرکت های مذکور جواز های خویش را سالانه بطور متواتر تجدید می نمایند. علاوه بر آن تعداد زیادی از شرکت های هستند که در بخش های مختلف سرمایه گذاری نموده اند اما در این جمع شامل نمی باشند چون اکثرآ نتوانسته اند بطور متواتر جواز خویش را تجدید نمایند. طبق رده بندی و اطلاعات ثبت شده در دیتابیس اداره آیسا، تعداد که نتوانسته اند جواز های خویش را سالانه تجدید نمایند به تعداد (6,113) تشبث میرسد.

با توجه به ارقام ارایه شده فوق با آنکه افزایش سرمایه گذاری در کشور طی سالهای 2009 تا 2003 میلادی که افغانستان را به یک کشور موفق در جذب سرمایه گذاری خارجی و داخلی مبدل ساخته بود، پس از آن علاقه مندی برای سرمایه گذاری در کشور، سیر نسبتاً نزولی را نشان میدهد. جدول فوق نشان میدهد که روند سرمایه گذاری در کشور از سال 2009 میلادی به این طرف کاوش داشته است. به این اساس از سال 2003 میلادی به این سو میزان سرمایه گذاری در کشور فراز و نشیب زیادی داشته است. مجموع سرمایه گذاری در سال 2003 میلادی به بیش از (418,422) میلیون دالر میرسید که این رقم در سال 2004 میلادی به بیش از (290) میلیون دالر کاوش یافت. همین طور در سال 2005 میلادی سرمایه گذاریها در کشور به بیش از (260) میلیون دالر رسیده است، اما در سال 2006 میلادی سرمایه گذاری ها بطور قابل ملاحظه در بخش های مختلف به بیش از (799) میلیون دالر می رسد. این جهش سرمایه گذاری به حال خود باقی نمانده و پس از سال 2006 میلادی روند نزولی را الی اوایل سال 2009 پیموده است طوری که در سال 2007 میلادی سرمایه گذاری ها به کمترین نقطه خود رسید که بیش از (233) میلیون دالر را شامل می شود و همین طور در سال 2008 میلادی این سرمایه گذاری روند نسبتاً صعودی را بخود گرفت که بیش از (234) میلیون دالر در بخش های مختلف سرمایه گذاری شده است. اما در سال 2009 میلادی به یکبارگی سرمایه

گذاران داخلی و خارجی به بیش از (984) میلیون دالر را سرمایه گذاری نمودند که این سال الی سه ماه اول سال 2013 میلادی از نگاه سرمایه گذاری دراداره آبسا بی نظیر و در عین حال بی سابقه ترین میزان سرمایه گذاری خصوصی در افغانستان بوده است. بعد از سال 2009 این روند دوباره سیر نزولی را به خود اختیار نمود که در سال 2010 سرمایه گذاریها به بیش از (489) میلیون دالر رسید و به دنبال آن در سال 2011 میلادی دوباره این سرمایه گذاریها سیر صعودی را به خود اختیار نمود که به بیش از (502) میلیون دالر میرسد و بالاخره در سال 2012 سرمایه گذاریها روند صعودی خویش را ادامه داده و به بیش از (620) میلیون دالر میرسد. علی الرغم تبلیغات سوء رسانه های داخلی و خارجی بعد از سال 2014 میلادی که گمان میرود افغانستان دوباره به نا هنجاری های دهه های قبل برخواهد گشت، سرمایه گذاریها در سال 2012 میلادی به بیش از (620) میلیون دالر رسیده است، بالاخره در سه ماه اول سال 2013 میلادی این سرمایه گذاری ها تنها در ربع اول به بیش از (838,7) میلیون دالر میرسد که این امر نشان دهنده یک افزایش سریع سرمایه گذاریها در سال روان میباشد و مشخصاً سهم معادن در این جهش صعودی نسبت به سایر سکتور ها بارز است.

نمودار ذیل فرصت های شغلی ایجاد شده توسط شرکت ها (سکتور خصوصی) را از سال 2003 الی ربع اول سال 2013 نشان میدهد.

تقسیم بندی سرمایه گذاریها به اساس سکتور:

اداره آیسا در گذشته سکتور های اقتصادی را به چهار سکتور مهم اقتصادی که عبارتند از سکتور زراعت، سکتور خدمات، سکتور ساختمان و سکتور صنعت تقسیم می نمود. بناءً اداره آیسا بالآخر ضرورت و با اهمیت پنداشتن معادن و استخراج آن در ثبات اقتصادی کشور، مستقلأً به آن جایگاه جداگانه داده و از زیر مجموعه سکتور خدمات بیرون آورده و آنرا منحیث یک سکتور جدا گانه مورد تحلیل وارزیابی قرارداده است و می توان چنین گفت : معادن به علت اهمیتی که در شکل گیری و رشد اقتصادی، همچنان مطرح شدن آن به عنوان یکی از عمدہ ترین راه های درآمد برای کشور می تواند مورد بهره برداری و توجه بیشتری قرار گیرد و در اولویت بندی های اقتصادی و استراتیژیکی در نظر گرفته شود.

جدول ذیل نشان دهنده سرمایه گذاریها از سال 2003 الی سه ماه اول سال 2013 به اساس سکتور میباشد.

مجموع سرمایه گذاری ها در سکتور های مختلف (از سال ۲۰۰۳ الی ربع اول سال ۲۰۱۳)

تولیدی		خدمات		استخراج معادن		زراعت		ساختمانی		مال
داخلی	خارجی	داخلی	خارجی	داخلی	خارجی	داخلی	خارجی	داخلی	خارجی	
۱۹,۳۵۱,۹۹۹	۸۵,۰۰۰	۱۰,۴۰۲,۵۴۹	۱۳۱,۸۷,۱۶	۷۶۵,۰۵۰	۲,۳۱۸,۵۳۵	۱۲۲,۷۲۰,۷۰۰	-	۴۶,۹۸,۲۵۲	۸۵,۷۷۸,۶۲۱	۲۰۰۲
۲۰,۷۱,۹۹۹		۱۳۱,۴۸۹,۶۵۵		۷,۵۸۷,۵۸۵		۱۲۲,۷۲۰,۷۰۰		۱۳۱,۱۲۶,۶۷۴		مجموع
۵۸,۵۱۹,۶۰۵	۵,۷۸,۷۰۰	۱۹,۵۸,۱۰۰	۷۸,۹۱۸,۱۰۰	۴,۰۴۱,۳۲۴	۲,۱۰۰,...	۵,۷۸۷,۷۱۵	-	۹۴,۲۱۹,۶۷۷	۵,۰۲,۵,۶۴۱	۲۰۰۴
۷۷,۵۲۵,۰۵۶		۵۷,۹۱۸,۱۰۰		۷,۱۴۱,۳۲۴		۵,۷۸۷,۷۱۵		۱۴۴,۵۲۵,۰۷۷		مجموع
۳۸,۴۴۳,۰۷۷	۷,۰۲۸,...	۴۸,۹۱۸,۱۰۰	۳۳,۷۶۰,۴۰۰	۲,۳۸۲,۰۰۰	۱۰۰,...	۷,۴۹۰,۰۲۰	۲۰,...	۱۰,۱۰۴,۷۹۰	۱۶,۴۳۹,۹۰۰	۲۰۰۵
۵۶,۵۳۸,۰۷۷		۱۸,۷۸۰,۱۰۰		۲,۳۸۲,۰۰۰		۲,۵۱۰,۰۲۰		۱۱۶,۰۴۴,۷۹۵		مجموع
۱۶۹,۷۴۶,۱۰۰	۸,۷۳۸,۵۰۰	۱۲۸,۴۲۸,۰۰۰	۲۵۹,۶۰۹,۵۰۰	۱۱,۸۵۶,۰۰۰	۱,۳۰۰,...	۲,۵۸۷,۰۱۴	-	۷۵,۷۹۳,۴۵۱	۱۱,۹۳۰,۰۰۱	۲۰۰۶
۱۷۸,۷۸۱,۰۵۰		۲۹۸,۰۲۸,۱۰۰		۱۲,۱۵۶,۰۰۰		۲,۵۸۷,۰۱۴		۸۷,۶۹۹,۶۵۲		مجموع
۷۰,۵۴۳,۰۹۰	۱,۷۶۵,۱۰۰	۵۹,۷۸۱,۶۷۷	۶,۷۱۱,۷۴۶	۲۶,۴۵۰,...	۱۰۰,...۱	۲,۷۴۷,۷۴۶	۵۱,...	۹۳,۷۶۱,۴۵۰	۱۱,۹۸۵,۰۰۱	۲۰۰۷
۲۱,۰۴۸,۰۹۰		۵۵,۷۹۳,۴۱۲		۲۶,۴۵۰,...۱		۲,۷۵۷,۷۴۶		۱۰,۵۲۶,۴۵۱		مجموع
۱۹,۱۵۷,۹۸۰	۵۲۴,...	۶۳,۲۴۱,۰۳۱	۱۶,۳۷۸,...	۶,۴۷۶,...	۵۰۱۱,...	۲,۳۶۹,۷۰۰	۵۱,...	۹۸,۸۷۸,۴۵۰	۷,۰۴۴۶,...	۲۰۰۸
۱۹,۵۶۱,۰۸۰		۷۹,۵۶۹,۰۳۱		۱۱,۹۳۷,...		۲,۳۶۹,۷۰۰		۱۱۹,۳۲۴,۶۵۰		مجموع
۴۴,۴۱۵,۰۳۰	۱,۷۷۰,...۱	۵۷,...۱۰۴,۰۱	۱۵,۱۶,...۷۰۷	۹,۳۸۷,...	۴,...۰۰۰	۹,۱۷۵,۶۵۱	۲۰,...	۲۱۵,۷۷۱,۰۰۰	۱۴,۰۵۰۹,...	۲۰۰۹
۴۴,۰۱۵,۰۳۱		۵۸۰,۱۲۵,۰۰۰		۱۲,۱۵۶,...۰۰۰		۹,۱۷۵,۶۵۱		۲۳۱,۰۰۰,۰۰۰		مجموع
۷۱,۲۴۶,۰۹۰	۵۰۰,...	۱۲۱,۰۱۱,۰۷۶	۱۳,۴۸۲,۰۰۰	۱۲,۷۹۴,...	۵۱۰,...	۱۳,۷۱۶,۱۴۱	۱۰,...	۱۲۵,۰۱۰,۰۰۰	۱۹,۴۹۸,۰۰۰	۲۰۱۰
۷۱,۰۱۱,۰۹۰		۱۲۵,۰۲۳,۰۹۹		۱۲,۱۰۰,...		۱۳,۰۱۶,۱۴۱		۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰		مجموع
۷۱,۰۴۵,۰۷۱	۷,۶۹۰,...۱	۱۵۷,۰۷۱,۰۲۱	۱۵,۰۶,...۷۱	۱۴,۸۵۲,۰۰۰	۶,۳۵۰,...	۸,۹۴۰,۷۹۵	۱۳۲,۶۷۰	۱۹۲,۷۴۴,۰۰۰	۲۵,۲۸۳,...	۲۰۱۱
۸,۰۷۰,۰۷۱		۱۷۷,۰۵۷,۱۰۰		۲۱,۰۷۰,۰۰۰		۹,...۰۷۰,۱۱۵		۲۱۸,۰۷۷,۰۰۰		مجموع
۷۶,۷۹۸,۰۱۰	۵,۳۹۲,۰۰۰	۲۲,۰۹۷,۰۰۰	۷۸,۳۲۱,۰۹۵	۱۵,۴۳۹,۰۰۰	۹,۰۵۹,۴۳۷	۱۲,۰۷۸,۰۱۱	-	۲۱۱,۴۱۵,۰۰۰	۲۱,۰۷۰,۰۰۰	۲۰۱۲
۸,۰۷۰,۰۱۰		۷۶۸,۰۱۹,۰۱۰		۲۰,۰۷۰,۰۱۰		۱۲,۰۷۸,۰۱۱		۲۲۲,۰۸۰,۰۱۱		مجموع
۱۷,۸۴۲,۰۷۰	۳,۲۵۰,...	۵۰,۱۴۲,۰۰۰	۵۰,۰۷۰,۰۰۰	۲۱۳,۰۰۰,...	۶,...۰۰۰	۳,۰۵۷,۰۰۰	۷,...۰۰۰,...	۷۵,۰۱۰,۰۰۰	۶,۵۹۰,...	۱Q of ۲۰۱۲
۲۱,۰۹۲,۰۹۰		۵۰,۰۷۰,۰۰۰	۵۰,۰۷۰,۰۰۰	۲۱۴,۰۰۰,...	۱۰,۰۵۷,۰۰۰	۱۰,۰۵۷,۰۰۰		۲۱,۰۷۰,۰۰۰		مجموع
۵۹۹,۰۹۹,۰۵۰		۱۰,۱۴۱,۰۰۰		۱۰,۰۷۰,۰۰۰		۱۰,۰۷۰,۰۰۰		۱,۷۰۰,۰۰۰		مجموع کل

منبع: دیتابیس اداره آیسا (AISA)